

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלך באגדד ובסולת פלמו

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנה בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברותניות ובגשמיז

גליון מס' 818
פרשת בראשית
כ"ז בתשרי התשפ"ו

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

מדברי מרן זצוק"ל בדרשותיו, וזה לשונו: אנחנו עכשיו לצערנו הרב בגלות קשה עם הישמעאלים האלה הרשעים שונאי ישראל, אין בהם אמונה, אין בהם אחד טוב. פועלים עובדים שלושים שנה כל הפרנסה שלהם מיהודי.

פתאום בא יום אחד הורג את בעל הבית והולך לו. למה?

כפוי טובה, רשע, נחש, שילך כפרה על הנחש, אחרי שאתה אכלת ממנו, שלושים שנה פירנס אותך עומד והורג את בעל הבית שלו.

אלה בריות אלה? אלה צורה של בני אדם? חיות טרף טובים מהם!

אם כן, אנחנו נמצאים בצרה גדולה, אנחנו צריכים לבטוח בקב"ה. כל יום קרבנות, עד מתי? 'תשש כוחנו מצרות'.

אבל רבותי, לא ירפו ידינו, לא נתייאש חלילה וחס. צריך לבטוח בקב"ה, 'בטחו בה' לעולמי עד כי ביה ה' צור עלמים, הכל מידו יתברך. כמו שהוא הפך את לשונו של בלעם כך יהפוך גם כן את כל הצרות עליהם, ונתן ה' אלהיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שנאיך אשר רדפוך, חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה.

לכן רבותי, לא ירפו ידינו, חלילה חס להתייאש, אנחנו עמו של הקב"ה, פה אשב כי אויתיה. זאת ארץ ישראל, ארץ אבותינו, לא נזוז ממנה ימין ושמאל, לא ירפו ידינו ולא נתייאש חלילה וחס, מבטחינו בה' אלקינו, ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. אבל רבותי, ה' דורש מאתנו כי נהיה כולנו באהבה ואחוה שלום ורעות.

כל אחד יאהב את חבירו. כל אחד יקיים 'ואהבת לרעך כמוך'.

כל אחד יקיים 'לא תשנא את אחיך בלבבך'. כולנו נהיה כאיש אחד חברים, נקרב גם אחינו שהם לא למדו תורה, מסכנים, נקרבם שישמרו תורה ומצוות, והדבר אפשרי להיעשות, כי כולם אהובים, כולם ברורים, זרע אברהם יצחק ויעקב כאיש אחד בלב אחד, עכ"ל.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלף שלום"א

לקחי פרשת קין והבל

שאלה, הלכה למעשה: שניים הולכים על גדות הנהר, בסמוך לגלגל הענק של טחנת הקמח והמערבולת שסביבו. לפתע מועד האחד, ונסחף במהירות לעבר כפות הגלגל האדירות, שם ידחס אל המעולות. חבירו רואה זאת בעיניים כלות, משתוקק להצילו אך... אינו יודע לשחות. השאלה היא: האם מותר לו לזנק אחריו כדי לנסות למשותו? ובכן, שאלה ידועה היא - האם מותר לאדם להכניס עצמו לספק סכנה, כדי להציל את חבירו מסכנה ודאית. אך זאת, כמובן, בתנאי שהצלת החבר אכן מובטחת. אבל לקפוץ אל המים הגועשים, ללוע הסכנה, כשהסבירות היא שיפול כאן קרבן נוסף - אין פוסק בעולם המתיר זאת.

עתה נקצין את השאלה: החבר נפל למים, ולפתע נראה סנפיר של כריש. המלמעות המשוונות נפערו, זוועה לראות. האם החבר שנשאר על גדות הנהר יקפוץ אל לוע הכריש, כדי לנסות להציל?

כלפי מה הדברים אמורים? לא סוד הוא, כי התקשורת מאויישת בשדרנים חילונים הרואים יעוד ושליחות בהדפית המהפך המסורתי והאמוני המתרגש עליהם. רואים עצמם כמגיני עולם האתמוז ואדיקותם בו מעבירתם על דעתם: לנפח כל דבר השמצה, לשים לחוכא כל מסורת ומורשת, ללעוג לקדשי ישראל ולתת במה לכל מסית ומדיח. הכל במסווה של פלורליזם, פתיחות, זכות הציבור לדעת, וכל אותן אמיתות הנגזרות, משום מה, כשהאינטרסים שלהם מונחים על הכף. אבל נניח לכך, לא בזה הענין. הורגלנו לכך.

הענין הוא, שהדברים מרתחים רבים מן השומעים, מקוממים ומסעירים, ובצדק. והם מתקשרים להגיב, ופעמים רבות מוסיפים שמן למדורה, עוד ליטרת בשר לכריש התורן. כי הוא שולט במיקרופון כדג במים, ומתעלל בקרבנו בלעג מושחז רווי רעל, מנתב כרצונו וקוטע כחפצו, ואז נותר המאזין פגוע ונבון, עומד על תלוית קיברן של הכוונות הטובות. זאת, ועוד: איש לא שיכנע עדיין את רעהו בוויכוח. ויכוחים הם רק מרשם בדוק לחידוד עמדות, הקצנה והקשחה.

הגאון הקדוש מהרי"ל דיסקין זצ"ל מצא זאת בפרשתנו. הבל היה רועה צאן, היה לו סכסוך עם קין, איש השדה עובד האדמה. "ויאמר קין אל הבל אחיו. ויהי בהיותם בשדה, ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגו". מה עשה הבל בשדה, מקומו של קין? פירש מהרי"ל דיסקין זצ"ל: בתחילה רב קין עם הבל: "ויאמר קין אל הבל אחיו".

מה היה צריך הבל לעשות? להתעלם! אבל הוא החליט לשכנע בצדקתו, והלך לאיזור שלטונו של קין, כדי להתווכח עימו. ולא ידע כי ויכוח אינו משכנע, להיפך: ויכוח מלהט יצרים, דוחק לפינה, מזמין מענה ומתקפה, והסוף היה מר...

הבה נפיק את הלקח מפרשה זו. משום שלא נכתבה אלא כדי להפיק ממנה לקח! הן רוב הציבור בארץ מאמין הוא, פוקד בתי הכנסת, קשור למסורת ולמורשת, מי יותר ומי עוד יותר. אם הממונים ראו לנכון לאייש את עמדות השידור במיעוט הקולני הכופר והבוז, המלגלג והמקנתר - מה לנו לחפש שם!

למה לנו להאזין להם, ישדרו לעצמם ויתבססו מרעלם, יעלו לשידור את רעיהם אשר כנפשמם וילהגו כרצונם.

יש לנו - עדיין - די תחנות עם מנחים אוהדים ומאזינים אוהדים עוד יותר, ושרדני עולם האתמוז יתבצרו בגטאותיהם!

מטמונים מהפרשה הגיגים ומעשיות

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (א, א).

במדרש (מדרש אגדה בראשית פרק א') דרשו חז"ל ואמרו: "בראשית", בזכות התורה ברא הקב"ה את עולמו, שנקראת "ראשית". ראו דבר פלא - אמר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים" - כמה גדולה וחשובה היא התורה!

למשל - הסביר ה"חפץ חיים" - כאשר אדם פותח חנות, ומשקיע בה לביסוסה רובל כסף בכל שבוע, מקוה הוא שהשכר שירויח מחנותו יהיה גדול ורוב יותר מרובל כסף לשבוע.

וכן אם הוא בעליו של בנק גדול, שהוצאותיו עולות 10 רובל כסף בכל יום, השכר שהוא מקוה שירויח על ידי עסקי הבנק יהיו גדולים יותר מעשרה רובלים אלה.

בדומה אם רואים אנו ארמון מפואר בנוי לכבוד המלך, שהוציא עליו כדי לבנותו מאה מליון רובל כסף, מבינים אנו לבטח כי כיון שבארמון זה עומד כסא המלך וכתרו אנו מבינים את שוויים הרב...

אזי - סיים ה"חפץ חיים" - קל וחומר פי אלפי אלפים, כאשר אנו רואים שהקב"ה בכבודו ובעצמו ברא שמים וארץ וכל אשר בהם, כמה נפלאה פעולתו, וכאשר אנו שומעים מרוממות כבודו יתברך, שאמר שעשה את הבריאה בשביל התורה, יבין כל בר דעת כמה גדולה היא התורה הקדושה עד אין חקר ועד אין תכלית!

"והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום" (א, א).

על פסוק זה דרשו חכמינו ז"ל: "וחשך על פני תהום", זה העולם הזה שדומה לחושך. "ויאמר אלקים יהי אור, זה עולם הבא שדומה לאור.

והסביר רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים" במשל: אנשי חבורה גדולה תעו בדרך בימות החורף במעבה יער גדול. חיפשו כל הלילה את הדרך הנכונה ולא מצאו. והנה בעלות השחר, כאשר התחיל הבוקר להאיר קצת, ראה אחד מהם לפתע את דרך המלך העוברת סמוך ליער.

קרא האיש מיד לחבריו אשר מיהרו לרוץ כדבריו ועד מהרה יצאו כולם מהיער העבות והלכו בדרך המלך הבטוחה.

כיצד תעינו כל הלילה - תמהו בני החבורה - והלא דרך המלך הייתה כה קרובה ואיך לא ראינו דבר?...

אליבא דאמת לא גילו את הדרך מפני שביער שרר כל הלילה חושך מוחלט ולא ניתן היה לראות דבר, אולם כאשר האיר היום מיד גילו את חפצם.

בדומה - סיים ה"חפץ חיים" - הוא מה שדרשו חז"ל: "וחשך על פני תהום", זה העולם הזה שדומה לחושך, שבו עובדי גילולים תועים בחושך ואינם רואים את כבוד ה'. אולם לעתיד לבוא יתגלה כבוד ה' בעולם, ומיד יכירו כולם את האמת ויאמרו: "בית יעקב לכו ונלכה באור ה'", ופירשו במה שהאיר לנו עכשיו וראינו כולנו את הדרך האמיתית.

עולים במעלות הגות, מחשבה ומוסר

הקרב הגדול

"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד וגו'".

אמרו חז"ל מדוע ביום השישי נאמר טוב מאוד (שלא כמו בשאר ימים שנאמר רק את המילה טוב) מכיוון שנברא ביום השישי יצר הרע. ולכאורה הדברים תמוהים, והדבר יובן על פי משל שהביא רבינו יוסף חיים זיע"א. שפעם אחת בא היצר הרע ליצר הטוב ואמר לו עד מתי נריב ונתווכח? הבה נעשה שלום כמו שכתוב "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום". ענה לו יצר הטוב: ודאי, אין כמו השלום כפי שידוע אין כלי מחזיק ברכה אלא השלום. נחזיק בדרך השלום כדברייך, ואזי אמר לו היצר הרע: מה אתה נותן לי תמורת השלום? אמר לו היצר הטוב שיש איזה אדם חסיד וצדיק ברח' פלוני שיושב ולומד הרבה תורה, ואותו הוא מוכן לתת ליצר הרע. מיד הלך היצר הרע ותיכנן את צעדיו איך להרע לאותו חסיד.

והנה, בשעות הערב המוקדמות הגיע היצר הרע אליו ויאמר לו: עד מתי תשב ללמוד גמרא זה דבר עתיק שייך לדורות הקודמים, היום זה דור המתקדמים והנאורים, שמע לי סגור את הגמרא לך תבלה קצת בעיר באיזה בית קפה תיאטרון וכו'. כששמע זאת החסיד חיפש איזה הצלה מהמתקפה הפתאומית הזאת שנחתה עליו אבל יצר הטוב כמו שהזכרנו לעיל לא היה יכול להגן עליו, וכך אותו חסיד מוצא את עצמו מטייל לו בעיר. נכנס לבית קפה הזמין קפה והתיישב. בינתיים הבחין בקבוצת אנשים שיושבים ומשחקים קלפים על כסף בהתלהבות גדולה מאוד ולא מבחינים כלל בכל הסובב אותם וגם בקפה ובעוגות שלידם לא נוגעים כלל. משם הלך לתיאטרון וראה גם שם את השחקנים של ההצגה מציגים בחשך גדול. אמר כנראה בגלל שזה ההצגה הראשונה היום, והלך לעוד מקומות מעין אלה וראה את כולם עושים את מעשיהם בעירנות ובהתלהבות בלא צל של עייפות ותרדמה, חזר לבית הקפה ושוב ראה את אותה קבוצת אנשים מרותקים וצמודים לכסא כמו מסמרים וחזר שוב לתיאטרון והפעם זה היה הצגה אחרונה לאחר כמה הצגות, וראה אותם בהתלהבות גדולה לא פחות מההצגה הראשונה ומשם הלך לביתו והשעה כבר שתיים לפנות בוקר וכשהגיע לביתו נכנס והתחיל לצווח ולבכות חזק מאוד. לשמע הבכיה התעוררה אשתו ואמרה לו מה קרה, על מה ולמה אתה בוכה? מיד השיב לה בקול חנוק, היום ראיתי כמה אני רחוק מעבודת השם, היום ראיתי איך עובדים את היצר הרע, כשאני לומד תורה כל שעה וחצי לפחות אני עושה הפסקה קטנה של קפה, ואם אני טיפה עייף מיד הולך לישון וגם כבר כשאני לומד אני לא עושה זאת בהתלהבות יתרה כפי שאותם אנשים עובדים את היצ"ר. מהיום אני מקבל על עצמי להתחזק ולא ללמוד פחות מארבע חמש שעות רצופות וכן עוד קבלות. למחרת בא היצ"ר ליצר הטוב ואמר לו אני מבטל את הסכם השלום וקח את החסיד שלך בחזרה שבמקום להוריד אותו בעבודת השם העליתי אותו יותר ויותר. והנמשל: שדוקא ע"י שיש יצ"ר אפשר להתעלות כאשר מכוונים את עצמנו בדרך הנכונה. ואם האדם היה נברא בלי היצ"ר לא היה מה שיביא אותו להתעלות בעבודת ה'. ממילא מובן מדוע הקב"ה ביום השישי אמר טוב מאוד.

ביני לבני

הרה"ג **יחיאל פליסקין** שליט"א
מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

הצפא יסגי (א)

מדוע זה עובד?
ההסבר פשוט:

הילדים שלנו, כמו

כל אדם נורמלי, קולטים מהר מאד באיזו שפה יש לדבר עם כל אחד: יש שפה אחת לדיבור עם המנהל, ויש שפה אחרת לדיבור עם מדריר טיולים, ויש שפה אחרת לדיבור עם תינוקות, וכן הלאה. אם אנחנו משרדים לילד בעקביות שהשפה הזו לא "עוברת" בבית שלנו כלל, והילד נתקל ב'קיר אטום' כל פעם שהוא מתחנף, הוא קולט מצוין איזו שפה יש לדבר כאן.

ישנם מקרים (בערך 20 אחוז מסך המקרים), בהם אם ננסה לבלום את הילד מלהתחנף בשעת מעשה - הוא לא יבלום, אלא להיפך, יתחנף יותר, ומכאן עלול להתפתח בלאגן שלם. זה קורה בעיקר בגילאי ההתבגרות, בעיצומו של מרד נעורים, או כשהילד עקשן מטבעו. במקרים כאלו, עדיף לשתוק בשעת מעשה, ולהגיב לילד 20 דקות, שעה או יותר לאחר האירוע. יש לקרוא לו מבלי שאחרים ישמעו, ולומר:

"מה שדיברת אלי כך וכך, רציתי להגיד לך שאני לא מוכן שתדבר אלי כך". אם תנסו את זה אפילו פעם אחת, תווכחו לראות בעוצמה שיש לטכניקה הזו.

מי אמור לעשות את כל זה? יש כמה אפשרויות: אפשר שההורה יעמוד על כבודו עצמו. אפשר ואפילו רצוי שהאבא יגן על כבודה של האמא, וכן האמא על כבודו של האבא. ואפשר גם - בעיקר במקרים שהילד מתקשה לקבל מרות - ששני ההורים יחד יבצעו את המשמעת מול הילד.

ישנם מקרים, בהם מומלץ להשתמש בשתי הטכניקות הקודמות גם יחד. כלומר, גם להגיב מיידית בתגובת חסימה, כמו: "אני לא מוכן שתדבר אלי בצורה כזו", וגם לפנות אל הילד שוב לאחר מעשה, ולהזכיר לו שוב שאינכם מסכימים שהוא ידבר כפי שהוא דיבר.

מתי מתאים להשתמש בתגובה המשולבת? כאשר מדובר בילד שאצלו תופעת החוצפות קשה מהרגיל, כך שלא מספיק להגיב בשעת מעשה.

אך מאידך, זה לא יתאים לילד חצוף מאד, שתגובה בשעת מעשה עלולה להצית אותו ולחולל מריבה שלמה. בקיצור: הפעילו שיקול דעת. המשך בגליון הבא א"ה